

Univerza
v Ljubljani

University of Ljubljana
Faculty of Education

Pedagoška
fakulteta

Kardeljeva ploščad 16
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon +386 (0)1 58 92 200
faks +386 (0)1 53 47 997
+386 (0)1 58 92 233

PREDSTAVITVENI ZBORNIK

Univerzitetni študijski program prve stopnje

LOGOPEDIJA IN SURDOPEDAGOGIKA

Študijsko leto 2018/2019

1. SPLOŠNI PODATKI O ŠTUDIJSKEM PROGRAMU

Ime:	LOGOPEDIJA IN SURDOPEĐAGOGIKA
Vrsta:	univerzitetni študijski program prve stopnje
Trajanje:	4 leta
Število ECTS:	240
Smeri:	program nima smeri
Moduli študijskega programa:	program nima modulov
Strokovni naslov diplomanta:	Diplomirani profesor logoped-surdopedagog (UN), diplomirana profesorica logopedinja-surdopedagoginja (UN)

2. TEMELJNI CILJI IN KOMPETENCE PROGRAMA

Temeljni cilji

Diplomant med dodiplomskim študijem pridobi specialna pedagoška in rehabilitacijska znanja in spretnosti ter izbirna znanja in spretnosti za delo z osebami z motnjami sluha, govora in jezika v vseh življenjskih obdobjih.

S študijem znanstvene in strokovne literature ter aktivno udeležbo v ostalih oblikah študija si diplomant pridobi:

- znanja in spretnosti za preventivo, detekcijo, specialno pedagoško diagnostiko in obravnavo oseb z govorno jezikovnimi motnjami v različnih življenjskih obdobjih,
- znanja in spretnosti za načrtovanje, organiziranje, izvajanje, evalvacijo in vodenje različnega, preventivnega, vzgojno-kompenzacijskega, rehabilitacijskega in socialno-integrativnega dela s posamezniki ali skupinami v različnih starostnih obdobjih,
- osnovne komunikacijske spretnosti za delo z ljudmi v različnih starostnih obdobjih, njihovimi starši ter ožjimi sorodniki,
- znanja in spretnosti za strpno in humano reševanje kritičnih socialnih situacij in za empatijo do oseb s posebnimi potrebami v različnih starostnih obdobjih ter na različnih življenjskih področjih,
- znanja in spretnosti za kritično samoevalvacijo ter skrb za nenehno strokovno napredovanje,
- pozitivna stališča in vrednote za delo s posamezniki in skupinami v različnih starostnih obdobjih, ki se srečujejo z osebami s posebnimi potrebami,
- znanja za temeljno znanstveno delo; pridobi zmožnost za zbiranje in interpretacijo relevantnih podatkov, kar mu omogoča reševanje relevantnih strokovnih in znanstvenih, socialnih in etničnih vprašanj,
- teoretična znanja in razvije take učne spretnosti, ki jih potrebuje, da z visoko stopnjo avtonomije lahko nadaljuje študij v ustreznem podiplomskem študijskem programu (za pridobitev, magistrerja stroke ali doktorata znanosti),
- znanja za klinično in skupinsko delo z različno govorno jezikovno ter slušno patologijo oseb v različnih starostnih obdobjih
- znanja o uporabi, namestitvi in vzdrževanju različnih tehničnih, elektroakustičnih skupinskih ali individualnih pripomočkov povezanih z rehabilitacijo sluha in govora.

Kompetence

PeF UL se je leta 2002 vključil v projekt Tuning (Tuning Educational Structures in Europe), ki ga je podprla Evropska unija v programu Socrates Erasmus (<http://www.unideusto.org/tuningeu/>). V okviru projekta je mednarodna delovna skupina za področje izobraževalnih ved in izobraževanja učiteljev razvila seznam splošnih in predmetnospecifičnih kompetenc. S sodelovanjem v projektu je PeF UL nato uporabila metodologijo opredeljevanja kompetenc, prilagodila skupaj razviti seznam in ga uporabila pri oblikovanju novih študijskih programov (gl. zbornik Prispевki k posodobitvi pedagoških študijskih programov; ur. T. Devjak in S. Tancig; Ljubljana: PeF UL, 2006). Tako oblikovani sezname kompetenc so bili preverjeni pri zainteresiranih partnerskih skupinah (to so: nekdanji diplomanti, delodajalci in visokošolski učitelji) ter razdeljeni v tri skupine: dve skupini splošnih (skupina A vsebuje splošne kompetence vseh visokošolskih diplomantov ne glede na smer študija, skupina B pa splošne kompetence diplomantov s študijskega področja izobraževanja učiteljev in izobraževalnih ved) in skupina predmetnospecifičnih kompetenc, ki izražajo posebnosti vsakega posameznega študijskega programa).

(A) Splošne (generične) kompetence visokošolskih diplomantov:

- (1) Sposobnost komuniciranja, svetovalno/timsko delo.
- (2) Sintetično, analitično, ustvarjalno mišljenje ter reševanje problemov.
- (3) Fleksibilna uporaba znanja v praksi.
- (4) Avtonomnost, (samo)kritičnost, (samo)refleksivnost, (samo)evalviranje in prizadevanje za kakovost.
- (5) Splošna razgledanost, sposobnost komuniciranja s strokovnjaki iz drugih strokovnih in znanstvenih področij.
- (6) Inicijativnost/ambicioznost, vrednota osebnega stalnega napredovanja in strokovnega usposabljanja;
- (7) Informacijska pismenost.
- (8) Sposobnosti za upravljanje s časom, za samopripravo in načrtovanje, samokontrola izvajanja načrtov.
- (9) Komuniciranje v tujem jeziku.

(B) Splošne (generične) kompetence vseh diplomantov - strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju:

- (10) Poznavanje in razumevanje socialnih sistemov; vodenja; institucionalnih okvirov dela (posebej procesov v šoli in kulturi).
- (11) Občutljivost / odprtost za ljudi in socialne situacije.
- (12) Poznavanje in razumevanje razvojnih zakonitosti, razlik in potreb posameznika.
- (13) Znanje o vzgojnih in izobraževalnih konceptih, njihovih filozofskih in zgodovinskih temeljih.
- (14) Poznavanje in razumevanje institucionalnih okvirov dela (zahtev, zakonodaje, dokumentacijskih potreb, pravni vidiki vzgojno-izobraževalnega dela).
- (15) Uporaba informacijsko komunikacijske tehnologije v vzgoji in izobraževanju.
- (16) Razumevanje individualnih vrednot in vrednotnih sistemov, obvladovanje profesionalno-etičnih vprašanj.
- (17) Poznavanje, razumevanje in usmerjenost v inkluzivno, nediskriminativno delo, multikulturalnost.

(C) Predmetno-specifične kompetence diplomantov UL PeF:

- (18) Poznavanje vsebine in metodike področja.
- (19) Poznavanje in razumevanje teoretičnih in praktičnih osnov svetovalnega in timskega dela.
- (20) Interdisciplinarno povezovanje vsebin.
- (21) Uporaba specialno pedagoških znanj za delo z otroki s posebnimi potrebami.
- (22) Pedagoško vodenje razreda in/ali skupine.
- (23) Organiziranje aktivnega in samostojnega učenja, usposabljanje učencev za učinkovito učenje.
- (24) Usposobljenost za preverjanje in ocenjevanje znanja in dosežkov učencev, ter oblikovanje povratnih informacij.
- (25) Komuniciranje s strokovnjaki iz različnih vzgojno-izobraževalnih področij.

- (26) Zmožnost vzpostavljanja in vzdrževanja partnerskega odnosa z drugimi uporabniki oz. skupinami (starši, lokalna skupnost, kulturne organizacije.)
- (27) Razumevanje in uporaba kurikularnih teorij ter splošnega in didaktičnega znanja na predmetnem področju.
- (28) Oblikovanje celovite ocene potreb posameznika oz. skupine, njihovih močnih in šibkih področij ob upoštevanju okoljskih dejavnikov (fizičnih, socialnih, kulturnih).

(D1) Predmetno-specifične kompetence diplomantov v tem študijskem programu:

- (29) Poznavanje teoretičnih osnov področja SRP in njihove uporabe v praksi.
- (30) Zmožnost ugotavljanja posebnih potreb posameznika z uporabo ustreznih postopkov, metod in tehnik preverjanja in ocenjevanja otrokovega okolja in otroka ter načrtovanja individualiziranih programov oziroma intervencij v procesu rehabilitacije.
- (31) Zmožnost razvijanja inkluzivne kulture, politike in prakse
- (32) Delo s starši, skrbniki in družino - informiranje, educiranje, svetovanje in nudenje čustvene opore.
- (33) Poznavanje socialnih sistemov, nevladnih organizacij, prostovoljnega dela, zagovorništva
- (34) Uporaba ustreznih postopkov (metod) raziskovanja in razvoja prakse (področja dela) , npr. študij primera, akcijsko raziskovanje ipd.
- (35) Sinergistično delovanje v organizaciji / (inter)disciplinarnem timu.
- (36) Zmožnost reševanja konfliktov na odnosni in strokovni ravni.
- (37) Poklicno delovanje v skladu s poklicno etiko, kodeksi; prepoznavanje in reševanje moralno-etičnih dilem in problemov: delovanje na način, ki ščiti osnovne pravice, integriteto in dostojanstvo posameznika.
- (38) Sposobnost prevzeti odgovornost za lasten razvoj in učenje z evalvacijo in refleksijo lastnega dela.
- (39) Razumevanje odnosov med vzgojno izobraževalno institucijo in socialnim okoljem, sistemsko gledanje in delovanje.

(D2) Predmetno-specifične kompetence diplomantov v tem študijskem programu pri predmetih SURDO – LOGO:

Poklic logopeda ni reguliran, pa vendar je v EU (www.cplol.org) dosežen dogovor o potrebnih evropskih kompetencah diplomanta, ki je zato evropsko primerljiv in zaposljiv. Glede na kompetenčno analizo PeF te kompetence niso v zadostni meri razvidne in so obstoječe predmetno specifične kompetence bolj usmerjene.

- (40) Poznavanje teoretičnih osnov področja logopedije in surdopedagogike in njihova uporaba v praksi.
- (41) Poznavanje in kritično razumevanje različnih govorno jezikovnih patologij.
- (42) Razumevanje procesov stigmatiziranja, marginalizacije, socialnega izključevanja ter terapevtske pomoči.
- (43) Razumevanje različnih pojavnih oblik patologije govora in jezika, njihovih glavnih vzrokov in terapevtskega posredovanja.
- (44) Poznavanje, razumevanje in upoštevanje posameznika skozi prizmo različnih terapevtskih modelov.
- (45) Razumevanje različnosti kot kvalitete, sprejemanje drugačnosti, odklonskosti in drugih kultur in subkultur; sposobnost neobsojejočega dela.
- (46) Empatičnost in komunikacijska odprtost.
- (47) Zavedanje in refleksija lastnih prispevkov v delu z ljudmi; sposobnost prevzeti odgovornost za lasten poklicen razvoj, motiviranost za supervizijske in intervencijske oblike dela.
- (48) Ocena kakovosti in možnosti v posameznikovih socialnih mrežah (sorodstvo, sosedstvo, mreža institucij, itd.).
- (49) Razumevanje institucionalnega delovanja, vpliva institucij na uporabnike, ozaveščanje lastne institucionalne vpetosti.
- (50) Načrtovanje in oblikovanje individualiziranih programov logopedskega in surdopedagoškega dela.
- (51) Razumevanje in obvladovanje različnih oblik in metod logopedskega in surdopedagoškega dela (preventivnega, rehabilitacijskega, vzgojnega, svetovalnega, kompenzacijskega, socialno integrativnega, itd.).

- (52) Strokovno delo, usmerjeno v življenjsko polje uporabnika; sposobnost delati v obstoječih socialnih pogojih.
- (53) Sodelovanje in delo s starši, družinami in drugimi pomembnimi uporabnikovimi socialnimi skupinami.
- (54) Vzgojno/svetovalno delo s posamezniki in skupinami v okviru institucij.
- (55) Izveninstitucionalno in skupnostno delo.
- (56) Sodelovalno delo v več disciplinarnih strokovnih, projektnih, analitičnih, evalvacijskih skupinah.
- (57) Priprava, vodenje in evalvacija posebnih projektov (npr. projektov prostovoljnega ali preventivnega dela, zagovorništva, skupin samopomoči, itd.).
- (58) Razumevanje in obvladovanje osnovnih oblik strokovnega surdopedagoškega in tiflopedagoškega dela v zvezi s slepogluhi.
- (59) Analitično delo na področju logopedije in surdopedagogike za potrebe razvoja lastne prakse.

3. POGOJI ZA VPIS IN MERILA ZA IZBIRO OB OMEJITVI VPISA

Splošni pogoji za vpis v program

V navedeni študijski program se lahko vpiše, kdor je opravil maturo ali je pred 1. 6. 1995 končal katerikoli štiriletni srednješolski program.

V navedeni študijski program se lahko vpiše:

- oseba brez govornih in jezikovnih motenj;
- oseba, ki je v komunikaciji neverbalno izrazna.

Pogoja v zvezi z govornimi in jezikovnimi motnjami ter neverbalno izraznostjo se preverjata s komunikacijskim preskusom pred vpisom v program.

Merila za izbiro ob omejitvi vpisa

Če bo sprejet sklep o omejitvi vpisa, bodo kandidati izbrani glede na uspeh na sprejemnem izpitu:

- splošni uspeh pri maturi	60 % točk,
- splošni uspeh v 3. in 4. letniku srednje šole	40 % točk.

4. MERILA ZA PRIZNAVANJE ZNANJ IN SPRETNOSTI, PRIDOBLENIH PRED VPISOM V PROGRAM

Priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih na neformalen način pred vpisom v program, se izvaja na podlagi Pravilnika o postopkih in merilih za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in spretnosti, sprejel ga je Senat Univerze na 15. seji dne 29. 5. 2007 in posebnega Pravilnika o postopku in merilih za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in izkušenj, ki ga je sprejel Senat UL PeF na seji dne 24. 1. 2013 in je objavljen na spletnih straneh fakultete).

Priznavanje znanja in spretnosti, ki so jih kandidatke in kandidati pridobili pred vpisom v program po formalni poti, se prične na pobudo študenta, ki v referat odda pisno vlogo za priznavanje znanja in spretnosti skupaj s pisnimi spričevali in drugimi listinami, ki dokazujejo uspešno pridobljeno znanje in vsebino teh znanj. Vloga se posreduje v strokovni pregled nosilcu oziroma nosilki predmeta, ki oceni ali je mogoče znanje in spretnosti, pridobljene pred vpisom v program na formalen način, priznati kot študijsko obveznost.

Prizna se lahko za največ 12 ECTS znanja, pridobljenega izven tega študijskega programa. Študentom je možno priznati splošne izbirne predmete (v obsegu do 12 ECTS), v kolikor jih je opravil v primerljivem pedagoškem študijskem programu.

Priznano znanje, usposobljenost ali zmožnosti se lahko upoštevajo kot opravljena študijska obveznost in jo je potrebno ovrednotiti po merilih za kreditno vrednotenje študijskih programov po ECTS.

5. POGOJI ZA NAPREDOVANJE PO PROGRAMU

Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik:

Pogoji za napredovanje so v skladu s 153. členom statuta Univerze v Ljubljani.

Splošen pogoj za napredovanje iz nižjega letnika v višji letnik je pridobitev najmanj 54 KT. Pri tem so pogoj za napredovanje opravljene vse vaje in vse ostale oblike praktičnega pedagoškega usposabljanja. Manjkajoče KT iz predhodnega letnika mora študent opraviti najkasneje v naslednjem letniku.

Izjemoma se študent lahko vpiše v višji letnik (v primeru, da kandidat/ka ne doseže predpisanih 54 KT) ob upoštevanju meril in postopkov, ki jih določa 153. člen Statuta UL.

Pogoji za ponavljanje letnika

Študent lahko ponavlja letnik, če je v prejšnjem letniku pridobil najmanj 30 KT. Študent lahko v času študija ponavlja letnik enkrat.

6. POGOJI ZA DOKONČANJE ŠTUDIJA

Za dokončanje študija mora kandidat/ka zbrati vse predvidene kreditne točke iz vseh delov programa (obvezni, izbirni ipd.). Pri tem se lahko upoštevajo tudi kreditne točke, pridobljene na drugih visokošolskih zavodih doma in v tujini (mobilnost) oziroma dosežene na podlagi priznanega znanja in spretnosti, če so bile dosežene v skladu z zakonom, statutom UL in pravili PeF ter bile potrjene na organih fakultete. Študij se zaključi s predstavitvijo in zagovorom diplomskega projekta.

7. PREHODI MED ŠTUDIJSKIMI PROGRAMI

Prehajanje z drugih univerz oziroma visokošolskih zavodov na PeF UL:

- kandidat/ka za prehod mora izpolnjevati pogoje za vpis v višji letnik po študijskem programu univerze, na katero je vpisan/a;
- o izpolnjevanju pogojev za prehod odloča senat PeF UL; v sklepu določi letnik, v katerega se sme vpisati; če je potrebno, določi kandidatu/ki za nadaljevanje študija diferencialne izpite in/ali druge obveznosti za vpis.

Prehajanje z drugih študijskih programov UL je mogoč, če

- se kandidatu/ki pri vpisu v študijski program lahko prizna vsaj polovica obveznosti, ki jih je opravil/a na prvem (prejšnjem) študijskem programu;
- kandidat/ka mora izpolnjevati pogoje za vpis v začetni letnik tega študijskega programa;
- o izpolnjevanju pogojev za prehod odloča senat PeF UL; v sklepu določi letnik, v katerega se sme vpisati; če je potrebno, določi kandidatu/ki za nadaljevanje študija diferencialne izpite in/ali druge obveznosti za vpis.

Kandidatkam in kandidatom, ki prehajajo z drugih študijskih programov (visoko ali višješolskih programov) oziroma z drugih visokošolskih zavodov, se ob priznavanju posameznih že opravljenih

obveznosti omogoča vključitev v ustrezni letnik študija ali tudi individualno prilagojeno izvedbo študija. Na ta način se prilagodi izvedbo študija tudi kandidatom s posebnimi potrebami oziroma vrhunskim športnicam in športnikom.

8. NAČINI OCENJEVANJA

Iz učnih načrtov študijskih programov UL PeF je razviden način ocenjevanja, ob zaključku vsakega semestra pa referat za študijske zadeve naredi analizo opravljenih študijskih obveznosti (dosežki študentk in študentov v kreditnih točkah po zaključenem izpitnem obdobju). Z analizo so seznanjeni predstojnice in predstojniki oddelkov, ki o dosežkih opravijo pogovor z visokošolskimi učiteljicami, učitelji, sodelavkami, sodelavci in študentkami, študenti ter oblikujejo načrt za izboljšanje stanja. Vsaki študentki oziroma študentu je dostopna analiza izpita na govornih urah. Dokument o spodbujanju kakovosti pri študiju (<http://www.pef.uni-lj.si/index.php?id=508>) je dostopen na spletni strani fakultete. Učiteljice in učitelji pri objavljanju rezultatov pisnega preverjanja znanja le-te objavijo na spletni strani oziroma v VIS, kar omogoča, da študentka oziroma študent svoj rezultat primerja z rezultati drugih, pri čemer je zagotovljeno varovanje zasebnosti, saj so rezultati objavljeni pod vpisnimi številkami.

9. PREDMETNIK ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA Z NOSILCI

1. letnik, 1. semester (zimski)

1. semester * Študentka oz. študent izbere ali Angleški jezik ali Nemški jezik.										
Zap. št.	Predmet	Nosilec	Kontaktne ure					Sam. delo študenta	Ure skupaj	ECTS
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. š.			
	A – Obvezni splošni predmeti									
1.	Didaktika	Milena Valenčič Zuljan	30	30				60	120	4
2.	Metode raziskovanja na področju specialne in rehabilitacijske pedagogike	Janez Jerman	50		25			75	150	5
3.	Tuji jezik: Angleški jezik ali Nemški jezik*	Karmen Pižorn (ang. j.) Brigita Kosevski Puljič (nem. j.)	30	15	15			60	120	4
4.	Razvojna in pedagoška psihologija	Alenka Polak, Helena Smrtnik Vitulič	30	30				60	120	4
	B – Obvezni strokovni predmeti									
5.	Uvod v specialno in rehabilitacijsko pedagogiko – teoretske in zakonske osnove	Mojca Lipec Stopar	60	15				75	150	5
6.	Teorije rehabilitacije v logopediji in surdopedagogiki in etika	Damjana Kogovšek, Janez Krek	30	30				60	120	4
7.	Anatomija in fiziologija človeka	Marija Hribernik	30		12			78	120	4
SKUPAJ			260	120	52			468	900	30
DELEŽ			28,89 %	13,33 %	5,78 %			52,00 %	100,00 %	/

1. letnik, 2. semester (letni)

2. semester * Predviden obseg ur se izvede v obliki terenskega dela.										
Zap. št.	Predmet	Nosilec	Kontaktne ure					Sam. delo študenta	Ure skupaj	ECT S
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. š.			
	A – Obvezni splošni predmeti									
1.	Razvojna in pedagoška psihologija	Alenka Polak, Helena Smrtnik Vitulić	30	30		15		105	180	6
2.	Teorija vzgoje	Irena Lesar	45		15			60	120	4
	B – Obvezni strokovni predmeti									
3.	Razvoj komunikacije, govora in jezika	Damjana Kogovšek	45			3	12*	60	120	4
4.	Patologija glasu in govora	Irena Hočevar Boltežar	30	15				45	90	3
5.	Uvod v specialno in rehabilitacijsko pedagogiko – skupine oseb s posebnimi potrebami, edukacija	Mojca Lipec Stopar	45	30				75	150	5
6.	Fonetika in fonologija	Hotimir Tivadar	45	5	5	5		60	120	4
	D – Splošni izbirni predmeti									
7.	D - Splošni izbirni predmet	Različne nosilke in nosilci	30		30			60	120	4
SKUPAJ			270	80	50	23	12	465	900	30
DELEŽ			30,00 %	8,90 %	5,55 %	2,55 %	1,33 %	51,67 %	100,00 %	

2. letnik, 3. semester (zimski)

3. semester										
Zap. št.	Predmet	Nosilec	Kontaktne ure					Sam. delo študenta	Ure skupaj	ECT S
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. š.			
	<i>B – Obvezni strokovni predmeti</i>									
1.	Učenje in poučevanje oseb s posebnimi potrebami	Mojca Lipec Stopar	30	30				60	120	4
2.	Logopediska diagnostika	Damjana Kogovšek	45	15		15		75	150	5
3.	Avdiologija in elektroakustika	Samo Beguš, Saba Battelino	45			30		75	150	5
4.	Metode dela z gluhi in naglušnimi v zgodnjem otroštvu	Stanislav Košir	30	15		30		75	150	5
5.	Struktura in uporaba znakovnega jezika	Stanislav Košir	15	15	30			60	120	4
6.	Nevrologija	Zvezdan Pirtošek	45			15		60	120	4
	<i>E – Praksa</i>									
7.	Praksa 1	Damajana Kogovšek		9				81	90	3
SKUPAJ			210	84	30	90		486	900	30
DELEŽ			23,34 %	9,33 %	3,33 %	10,00 %		54,00 %	100,00 %	/

2. letnik, 4. semester (letni)

4. semester										
Zap. št.	Predmet	Nosilec	Kontaktne ure					Sam. delo študenta	Ure skupaj	ECT S
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. š.			
	<i>B – Obvezni strokovni predmeti</i>									
1.	Psihologija oseb s posebnimi potrebami	Janez Jerman	55	20				75	150	5
2.	Psihomotorični razvoj in učenje	Helena Smrtnik Vitulić, Tjaša Filipčič	30	30				60	120	4
3.	Prepoznavanje in ocenjevanje posebnih potreb	Lidija Magajna	45		20	10		75	150	5
4.	Rehabilitacija glasovnih motenj	Irena Hočevnar Boltežar	30		15	15		60	120	4
5.	Jezikoslovne znanosti	Darija Skubic, Tomaž Petek	45	15		15		75	150	5
	<i>E – Praksa</i>									
6.	Praksa 2	Damjana Kogovšek		9				81	90	3
	<i>D – Splošni izbirni predmeti</i>									
7.	D - Splošni izbirni predmet	Različne nosilke in nosilci	30		30			60	120	4
SKUPAJ			235	74	65	40		486	900	30
DELEŽ			26,11 %	8,22 %	7,22 %	4,45 %		54,00 %	100,00 %	/

3. letnik, 5. semester (zimski)

5. semester * Predviden obseg ur se izvede v obliki terenskega dela.										
Zap. št.	Predmet	Nosilec	Kontaktne ure					Sam. delo študenta	Ure skupaj	ECT S
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. š.			
	<i>B - Obvezni strokovni predmeti</i>									
1.	Psihopatologija in spremljajoče motnje na področju vedenja in čustvovanja	Vesna Švab	30			15		45	90	3
2.	Zaznava govora	Hotimir Tivadar	25	15	5			45	90	3
3.	Motnje fluentnosti	Damjana Kogovšek	30			15		45	90	3
4.	Kraniofacialne govorne motnje in motnje primarnih oralnih funkcij	Irena Hočevar Boltežar	15	15		15		45	90	3
5.	Komunikacijski razvoj gluhih in naglušnih	Stanislav Košir	15	15			15*	45	90	3
	<i>E - Praksa</i>									
6.	Praksa 3	Damjan Kogovšek		9				81	90	3
	<i>C - Strokovni izbirni predmeti</i>									
7.	C – Strokovni izbirni predmet	Različne nosilke in nosilci	30		30			60	120	4
8.	C – Strokovni izbirni predmet	Različne nosilke in nosilci	30		30			60	120	4
9.	C – Strokovni izbirni predmet	Različne nosilke in nosilci	30		30			60	120	4
SKUPAJ			205	54	95	45	15	486	900	30
DELEŽ			22,78 %	6,00 %	10,55 %	5,00 %	1,67 %	54,00 %	100,00 %	

3. letnik, 6. semester (letni)

6. semester * Predviden obseg ur se izvede v obliki terenskega dela.										
Zap. št.	Predmet	Nosilec	Kontaktne ure					Sam. delo študenta	Ure skupaj	ECT S
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. š.			
	<i>A - Obvezni splošni predmeti</i>									
1.	Filozofija edukacije	Pavel Zgaga, Janez Krek	45	30				75	150	5
	<i>B - Obvezni strokovni predmeti</i>									
2.	Osnove socialne pedagogike	Darja Zorc Maver	30		30			60	120	4
3.	Razvojne govorno-jezikovne motnje	Damjana Kogovšek	45		7		8*	60	120	4
4.	Nevrolingvistika in nevropsihologija	Zvezdan Pirtošek	60	15				75	150	5
5.	Opismenjevanje in pismenost	Mojca Lipec Stopar	45			15		60	120	4
6.	Metode rehabilitacije poslušanja, jezika in govora	Stanislav Košir	45			30		75	150	5
	<i>E - Praksa</i>									
7.	Praksa 4	Damjana Kogovšek		9				81	90	3
SKUPAJ			270	54	37	45	8	486	900	30
DELEŽ			30,00 %	6,00 %	4,11 %	5,00 %	0,89 %	54,00 %	100,00 %	/

4. letnik, 7. semester (zimski)

7. semester										
Zap. št.	Predmet	Nosilec	Kontaktne ure					Sam. delo študenta	Ure skupaj	ECT S
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. š.			
	A - Obvezni splošni predmeti									
1.	Sociologija vzgoje	Slavko Gaber	30	30				60	120	4
	B - Obvezni strokovni predmeti									
2.	Osnovne strategije dela s slepimi in slabovidnimi	Stanislav Košir	30	15		15		60	120	4
3.	Individualiziran program	Mojca Lipec Stopar	60	30		15		105	210	7
4.	Diagnostika in značilnosti oseb s primanjkljaji na posameznih področjih učenja	Lidija Magajna	30			15		45	90	3
5.	Govor in jezik oseb z motnjami v duševnem razvoju in pri motnjah avtističnega spektra	Damjana Kogovšek, Mojca Lipec Stopar	30			30		60	120	4
	E - Praksa									
6.	Praksa 5	Damjana Kogovšek		12				108	120	4
	D - Splošni izbirni predmeti									
7.	D – Splošni izbirni predmet	Različne nosilke in nosilci	30		30			60	120	4
SKUPAJ			210	87	30	75		498	900	30
DELEŽ			23,33 %	9,67 %	3,33 %	8,33 %		55,34 %	100,00 %	/

4. letnik, 8. semester (letni)

8. semester										
Zap. št.	Predmet	Nosilec	Kontaktne ure					Sam. delo študenta	Ure skupaj	ECT S
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. š.			
	<i>B - Obvezni strokovni predmeti</i>									
1.	Strategije dela z osebami s primanjkljaji na posameznih področjih učenja	Marija Kavkler	45	15		15		75	150	5
2.	Metode dela z gluhi in naglušnimi v šolskem in odraslem obdobju	Stanislav Košir	45			30		75	150	5
3.	Metode rehabilitacije nevrološko pogojenih komunikacijskih motenj v razvojni dobi	Zvezdan Pirtošek	30	15	15	15		75	150	5
4.	Metode rehabilitacije nevrološko pogojenih komunikacijskih motenj v odrasli dobi	Zvezdan Pirtošek	10	20		30		60	120	4
	<i>E - Praksa</i>									
5.	Praksa 6	Damjana Kogovšek		9				81	90	3
	<i>D - Splošni izbirni predmeti</i>									
6.	D – Splošni izbirni predmet	Različne nosilke in nosilci	30		30			60	120	4
	<i>F – Projektno delo</i>									
7.	Projektno delo	Janez Jerman	10	15	10			85	120	4
SKUPAJ			170	74	55	90		511	900	30
DELEŽ			18,89 %	8,22 %	6,11 %	10,00 %		56,78 %	100,00 %	/

10. PODATKI O MOŽNOSTIH IZBIRNIH PREDMETOV IN MOBILNOSTI

Študijski program vsebuje tri izbirne predmete stroke po 4 KT ter štiri skupne/splošne izbirne predmete fakultete po 4 KT ali 5 KT.

Izbirne predmete stroke študent izbira med razpisanimi predmeti, skupne izbirne predmete pa med vsemi izbirnimi predmeti vseh študijskih programov na PeF ali tudi iz drugih fakultet ali univerz.

C - Strokovni izbirni predmeti										
=> izvedba v 5. semestru										
Študentka oziroma študent iz nabora predmetov izbere tri predmete v skupni višini 12 KT.										
* Predviden obseg ur se izvede v obliki terenskega dela.										
Zap. št.	Predmet	Nosilec	Kontaktne ure					Sam. delo študenta	Ure skupaj	ECT S
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. š.			
1.	Analiza in transkripcija govora	Hotimir Tivadar	15	10	35			60	120	4
2.	Gibanje za spodbujanje govornega in jezikovnega razvoja	Damjana Kogovšek, Tjaša Filipčič	30			30		60	120	4
3.	Gluhoslepi	Stanislav Košir	30	15	15			60	120	4
4.	Možnosti uporabe mednarodne klasifikacije funkcioniranja	Stanislav Košir	15	15		30		60	120	4
5.	Nadomestna in dopolnilna komunikacija	Damjana Kogovšek	30			30		60	120	4
6.	Osnove akustike, glasovna higiena in kultura komunikacije	Damjana Kogovšek	30			15	15*	60	120	4
7.	Osnove neverbalne komunikacije in znakovnega jezika	Stanislav Košir	30			20	10*	60	120	4
8.	Pedagogika Marije Montessori	Darija Skribe Dimec	30		30			60	120	4

Predmetnik univerzitetnega študijskega programa
Logopedija in surdopedagogika, 1. stopnja

9.	Plavalno opismenjevanje oseb s posebnimi potrebami	Rajko Vute	15				45*	60	120	4
10.	Praktikum glasbe v logopediji in surdopedagogiki	Barbara Sicherl Kafol	30			30		60	120	4
11.	Slovenski znakovni jezik	Stanislav Košir	15	15		15	15*	60	120	4
12.	Socialno-komunikacijske spretnosti in težavno vedenje	Vec Tomaž	30	15		15		60	120	4
13.	Statistična analiza podatkov z računalnikom	Janez Jerman	30	20	10			60	120	4
14.	Svetovalno delo s starši	Lia Katarina Kompan Erzar	40		20			60	120	4
15.	Učenci s pomanjkljivo pozornostjo in hiperaktivnostjo	Lidija Magajna	30	15		15		60	120	4
16.	Ustvarjanje z lutkami	Alenka Vidrih	30		30			60	120	4
SKUPAJ			/	/	/	/	/	/	/	/

D – Splošni izbirni predmeti

Študentka oziroma študent izbere iz spodnjega nabora štiri predmete, skupaj v višini najmanj 16 KT. Izbira lahko tudi iz ponudbe splošnih D izbirnih predmetov drugih članic Univerze v Ljubljani.

* Predviden obseg ur se izvede v obliki terenskega dela.

Zap. št.	Predmet	Nosilec	Kontaktne ure					Sam. delo študenta	Ure skupaj	ECT S
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. š.			
1.	Gluhi in naglušni	Damjana Kogovšek	45	15				60	120	4
2.	Gluhoslepi	Stanislav Košir	30	15	15			60	120	4
3.	Govorno jezikovne motnje ter komunikacijske ovire	Damjana Kogovšek	45	15				60	120	4
4.	Možnosti uporabe mednarodne klasifikacije funkcioniranja	Stanislav Košir	15	15		30		60	120	4
5.	Osnove neverbalne komunikacije in znakovnega jezika	Stanislav Košir	30			30		60	120	4
6.	Računalniška analiza govora in transkripcija govora	Hotimir Tivadar	5	5	20			120	150	5
7.	Slovenski znakovni jezik	Stanislav Košir	15	15		15	15*	60	120	4
8.	Znakovni jezik – kultura gluhih in identiteta gluhih	Damjana Kogovšek	15	15				120	150	
SKUPAJ			/	/	/	/	/	/	/	/

11. KRATKA PREDSTAVITEV ŠTUDIJSKIH PREDMETOV

A - OBVEZNI SPLOŠNI PREDMETI

DIDAKTIKA: Razvoj, predmet, naloge in terminologija didaktike; zakonitosti, dinamika učnega procesa, didaktična načela, učiteljeva dokumentacija; načrtovanje, izvajanje, spremljanje in vrednotenje vzgojno-izobraževalnega procesa; naloge pouka; taksonomije učnih ciljev, priprava na pouk; didaktične komponente učnega procesa; učne metode in oblike; modeli in strategije pouka, diferenciacija in individualizacija pouka; vseživljenjsko izobraževanje, izobraževanje na daljavo, andragoški vidik dela z odraslimi; didaktično inoviranje; modeli, načela in dejavniki učiteljevega profesionalnega razvoja.

METODE RAZISKOVANJA NA PODROČJU SPECIALNE IN REHABILITACIJSKE PEDAGOGIKE: Na začetku spoznamo medosebni model znanstvenega spoznavanja na področju SRP ter kriterije znanstvenega pristopa. V okviru tega prikažemo lastnosti procesa znanstvenoraziskovalnega dela: faze in cilje procesa, napake spoznavanja in tolmačenja ter osnove etike znanstvenoraziskovalnega dela. Nato obravnavamo znanstvenoraziskovalne pristope, metode in tehnike, tako splošne kot specifične. Podrobneje prikažemo izbrane kvalitativne metode in tehnike ter osnovne statistične metode. Natančno osvetlimo tudi merske karakteristike merskih instrumentov. Na koncu prikažemo izdelavo in predstavitev znanstvenoraziskovalnega dela.

TUJ JEZIK (ANGLEŠKI ALI NEMŠKI): Ponovitev in utrditev nekaterih poglavij angleške slovnice; obdelava strokovnih besedil s slovničnega, leksikalnega, in semantičnega vidika; receptivne dejavnosti; pisna komunikacija s poudarkom na skladenjski in besedni koheziji in koherenci; produktivne dejavnosti, interaktivne dejavnosti, ustna in pisna refleksija; spremljanje mednarodnih aktualnih dogodkov v medijih.

RAZVOJNA IN PEDAGOŠKA PSIHOLOGIJA: Predmet, metode, smeri ter sinteza razvojne in pedagoške psihologije; dejavniki, teorije in zakonitosti duševnega razvoja.; razvoj posameznih psihičnih funkcij in njihove značilnosti v posameznih razvojnih obdobjih; spodbujanje osebnostnega razvoja v šoli; igra in risba z razvojnega, diagnostičnega in psihoterapevtskega vidika; razvoj nadarjenih otrok in otrok z razvojnimi težavami; dejavniki vrste in metode učenja; učni stili; metakognicija, samoregulacija in samoučinkovitost; učinkovite učne navade; preverjanje in ocenjevanje znanja; posebnosti učenja in poučevanja v različnih razvojnih obdobjih; komunikacija učitelj-učenec in reševanje konfliktov; značilnosti učenja pri specifičnih skupinah otrok (s posebnimi potrebami); ustvarjalnost in njeno spodbujanje.

TEORIJA VZGOJE: Temeljni vsebinski sklopi: razvoj in osnovni pojmi pedagogike kot znanosti, vzgoja med kulturo in naravo, med manipulacijo in podporo otrokovih razvojnih potreb, s poudarkom na moralnem vidiku; družbena pogojenost vzgoje, šola med vzgojno in izobraževalno funkcijo, vzgojni stili, neprimerna vedenja in načini vzpostavljanja in ohranjanja discipline; specialni pedagog kot strokovnjak, uslužbenec, osebnost, učitelj svetovalni delavec ter njegovo sodelovanje s starši; šola kot inkluzivna institucija ter razvoj inkluzivne kulture in oblik sodelovanja; oblikovanje vzgojnega koncepta šole.

FILOZOFIJA EDUKACIJE: Perspektiva predmeta so filozofske konceptualizacije vednosti, kulture in vzgoje. Predmet vsebuje pet vsebinskih sklopov: 1. vloga in specifičnosti filozofskega mišljenja v tradicionalnih in v sodobnih kulturah; 2. pojem vednosti, kategorija racionalnosti, kritika instrumentalne vednosti. vednost in ideologija. kritika razsvetljenstva; 3. klasične in sodobne zastavitve v etiki; razmerja etika, vednost, znanost ter profesionalna etika; 4. teme iz socialne in politične filozofije; 5. filozofske konceptualizacije edukacije, koncept človekovih pravic ter edukacija in človekove pravice.

SOCIOLOGIJA VZGOJE: Predmet obsega pet vsebinskih sklopov: 1. sociologije kot posebna znanost, razlika med skupnostjo in družbo in njune oblike; 2. vzpostavljanje družbenega in družbeno kot določujoče individualnega, pojem napredka, razsvetljenstvo in njegove meje, nastanek individuuma in osebe; 3. družba, demokracija, človekove pravice, otrokove pravice, pravica do drugačnosti, multikulturalnost, država, patriotizem, pravičnost in laična država; 4. vzgojna institucija kot kategorija družbenega, vdružbljanje kot edukacija, oblikovanja odnosa do kultur ter vzgoja kot polje reprodukcije neenakosti; 5. vzgoja kot proces integracije in izločanja.

B – OBVEZNI STROKOVNI PREDMETI

UVOD V SOCIALNO IN REHABILITACIJSKO PEDAGOGIKO – TEORETSKE IN ZAKONSKE OSNOVE: Specialna in rehabilitacijska pedagogika kot znanost ter njene osnovne naloge in predmet preučevanja; pomembni mejniki v razvoju specialne in rehabilitacijske pedagogike; transdisciplonarnost specialne in rehabilitacijske pedagogike; terminologija in definicije; klinični in edukacijski pristop; profesionalni (strokovni, etični) odnos do oseb in dela specialnega in rehabilitacijskega pedagoga; vloga in mesto specialnega in rehabilitacijskega pedagoga pri delu z osebami s posebnimi potrebami v različnih razvojnih obdobjih in različnih organizacijskih oblikah, osnovna načela za komuniciranje o osebah s posebnimi potrebami za zagotavljanje inkluzivne kulture; zakonske osnove urejanja pravic oseb s posebnimi potrebami; kodeks etike specialnih in rehabilitacijskih pedagogov in pravila stroke.

TEORIJE REHABILITACIJE V LOGOPEDIJI IN SURDOPEDAGOGIKI: Predmet želi študente seznaniti s teorijami rehabilitacije v logopediji in surdopedagogiki, z zgodovino, področjem dela obeh znanstvenih disciplin. Definira področje komunikacije, govora, jezika; zgodovino, področje, terminologijo in metode dela surdopedagogike in logopedije; kompetence, vloge, odgovornost, delovne možnosti logopeda in surdopedagoga; predstavi svetovne, evropske in domače organizacije, društva logopedov, surdopedagogov; standarde dela, kodekse, osnove zakonodaje ter vire informacij. Z uvodom v logopedijo in surdopedagogiko se želi uvesti študente v stroko, poudariti vpetost v družbo in vse družbene sisteme (šolstvo, zdravstvo, družba...) in študente spodbuditi k izgrajevanju strokovne identitete.

ANATOMIJA IN FIZIOLOGIJA ČLOVEKA: Predmet obravnava anatomijo in fiziologijo človeka, vse sisteme in enote, predvsem pa iz vidika uporabnosti v logopediji in surdopedagogiki, torej organe in sisteme, ki so posredno in neposredno povezani z dihalno, glasovno, govorno, jezikovno dejavnostjo, pa tudi s komunikacijo ali pa so predpogoj.

RAZVOJ KOMUNIKACIJE, GOVORA IN JEZIKA: Predmet obravnava govorno – jezikovni razvoj, razvoj komunikacije, mejnike, kazatelje motenj, klasifikacije, oblike motenj komunikacije. Predmet želi študente opremiti z znanjem o normalnem govornem in jezikovnem razvoju ter drugimi oblikami komunikacije, razviti občutljivost za opazovanje govora in jezika, seznaniti jih z odstopanji in zaostajanja v govornem in jezikovnem razvoju, z glavnimi dejavniki, predpogoji, razviti sposobnost analize fonetskega - fonološkega, leksikalnega, sintaktičnega, semantičnega in pragmatičnega nivoja komunikacije otrok. Usposobi študenta za objektivni zapis in analizo govora.

PATOLOGIJA GLASU IN GOVORA: Predmet obravnava področje patologije glasu in govora, anatomije govornega in slušnega organa, fiziologije dihanja, fonacije, požiranja, spoznajo preiskovalne metode ipd... Študenti se seznanijo z različnimi govornimi modeli, klasifikacijami in definicijami glasovnih motenj, glasovnih terapij in govorne rehabilitacije. Prav tako spoznajo vlogo otorinolaringologa, foniatra pri obravnavah otrok z različnimi razcepi ustnic in neba.

UVOD V SOCIALNO IN REHABILITACIJSKO PEDAGOGIKO – SKUPINE OSEB S POSEBNIMI POTREBAMI, EDUKACIJA: Predstavitev posameznih skupin oseb s posebnimi: prevalenca, etiologija, klasifikacije, osnovne značilnosti posameznih skupin; vprašanja izobraževanja in usposabljanja oseb s posebnimi potrebami, prehod v odraslost, odraslost in staranje; preventiva, prepoznavanje, odkrivanje in usmerjanje; kontinuum programov za osebe s posebnimi potrebami; učinkoviti modeli dela z osebami s posebnimi potrebami; starši, družina in oseba s posebnimi potrebami, razvijanje partnerstva med družino in strokovnjaki; skrb za osebe s posebnimi potrebami v različnih življenjskih obdobjih.

FONETIKA IN FONOLOGIJA: Predmet Fonetika in fonologija vključuje tako artikulacijsko kot akustično in instrumentalno / eksperimentalno fonetiko. Poleg klasične predstavitev skupin glasov jezikov, tako slovenskega kot tujih, glede na mesto, način artikulacije ter zvenečnost, študentu predstavlja še klasifikacijo glasov na osnovi kriterijev, ki so izhodišče za logopedsko in surdopedagoško delo. Poleg tega spozna simbole, ki so nujni za transkripcijo govora, tako tipičnega kot netipičnega. Študent spozna akustične značilnosti posameznih glasov in glasovnih skupin glede na višino, jakost, trajanje, zvočno krivuljo, spekter, nauči se samostojne uporabo programov za spektralno analizo glasov in vezanega govora, nauči se branja sonagramov in spektrogramov.

UČENJE IN POUČEVANJE OSEB S POSEBNIMI POTREBAMI: Ključni dejavniki in bistvene funkcije v vzgoji in izobraževanju oseb s posebnimi potrebami; programska zasnova v RS, predmetniki različnih programov, učni načrti; dejavniki uspešnega učenja oseb s posebnimi potrebami in ustvarjanje ustreznih pogojev za učenje in poučevanje; posebnosti makro in mikro načrtovanja in izvajanja učenja in poučevanja, organizacije in izvajanja različnih oblik, metod ter strategij aktivnega samostojnega učenja in poučevanja oseb s posebnimi potrebami v različnih programih vzgoje in izobraževanja ter evalvacija učnih dosežkov; individualizirano preverjanje in ocenjevanje znanja in napredovanje oseb s posebnimi potrebami.

LOGOPEDSKA DIAGNOSTIKA: Predmet uvaja v osnove logopedске diagnostike, ki je del splošne diagnostike človekovega funkcioniranja. Pogloblja se v specifične pristope in načine dela logopeda in surdopedagoga, na iskanje in pridobivanje informacij, na interpretacijo le-teh ter postavljanje diagnoze. Ponuja sledeče vsebine: Predmet, vsebina in metode logopedске diagnostike. Odstopanja in motnje komunikacije, govora in jezika; klasifikacije. Kriteriji in področja motene komunikacije. Cilj logopedске diagnostike. Uporaba znanstvenega modela v diagnostičnem procesu. Analiza in interpretacija pridobljenih informacij; postavljanje diagnoze in določevanje zaključkov. Pojavnost in diagnostika motenj v posameznih razvojnih obdobjih od prenatalne do odrasle dobe. Vzročni dejavniki motenj. Pridobivanje anamnestičkih podatkov. Ocenjevanje in določanje govornega mehanizma v funkciji govora. Tehnike pridobivanja podatkov. Vrsta dokumentacije, kumulativni dosje. Kvantifikacija podatkov: nivoji preciznosti merjenja, merske karakteristike, norme. Ocenjevalne skale. Vrste in uporaba skal, napake v ocenjevanju, strategije izognitve. Interpretacija podatkov. Uporaba in interpretacija diagnostičnih podatkov. Etika v diagnosticiranju in ocenjevanju. Klinično in neklinično opazovanje komunikacije. Logopedska in specialno pedagoška diferencialna diagnostika. Tehnični pripomočki logopeda. Modeli izdelave logopedskega mnenja in poročila. Logopedsko svetovanje. Primarna, sekundarna in terciarna raven. Prognoza. Obravnave, ki so osredotočene na komunikacijo, na govor, na jezik.

AVDIOLOGIJA IN ELEKTROAKUSTIKA: Modul obravnava anatomijo ušes, fiziologijo sluha, teorijo poslušanja, fiziološke osnove poslušanja in patologijo sluha, diagnostiko, medicinsko obravnavo motnje sluha. Nudi uvod v klinično avdiologijo, tako pri otrocih kot pri odraslih. Študente seznanja z vroki naglušnosti in gluhoti s patologijo perifernega in centralnega slušnega sistema, metodami presejalnih testov in kliničnih testov sluha, s principi diagnostike okvar sluha in testi ugotavljanja stanja sluha. Predstavi vrste in stopnje izgube sluha, vpliv na govorno – jezikovni razvoj, preventivo. Vsebino

nadgrajuje še z znanji iz elektorakustike filtriranja, kompresije, ojačevanja, merjenja zvoka, tehnologije za osebe z motnjo sluha in rokovanja slušnih pripomočkov.

METODE DELA Z GLUHIMI IN NAGLUŠNIMI V ZGODNJEM OTROŠTVU: Predmet najprej uvede študente v didaktiko za gluhe in naglušne, njene specifičnosti. Predstavi metode, principe, načine in sredstva za učenje in poučevanje gluhih in naglušnih. Surdometodični del obravnava kurikulum predšolske vzgoje, navodila za prilagojeno izvajanje kurikula, specifične pripomočke: igrače v podpori komunikacijskega napredka pri delu z osebami z izgubo sluha, metodiko dela v predšolskem obdobju s poudarkom na skupinsko delo. Poseben poudarek je na razvoju komunikacije in njenih možnostih, na tehnikah za širjenje besedišča in izoblikovanja povedi, na razvijanju poslušanja ter širjenju znanj in predstav o svetu in okolju.

STRUKTURA IN UPORABA ZNAKOVNEGA JEZIKA : Predmet obravnava kodirano in nekodirano neverbalno komunikacijo, tako mimiko in govorico telesa, kot tudi pantomimo, nato kretnjo, kodirano kretnjo, znakovni jezik in slovenski znakovni jezik. Obravnava pojavljanje, razvoj, besedišče, skladnjo. Študentom seznaniti s samo uporabo znakovnega jezika kot tudi z jezikovno analizo znakovnega jezika ter jih spodbudi k analizi elementov posameznih kretenj. Namen predmeta je širjenje besedišča in razvijanje komunikacijske sposobnosti v znakovnem jeziku. Predmet ponuja tudi vsebine iz morfologije, sintakse, pragmatike znakovnega jezika, njegovega zapisa, tolmačenja ter nudi informacije iz zakonodaje o uporabi SZJ. Študente želi seznaniti z zakonodajo uporabi znakovnega jezika, o tolmačenju ter jih spodbuditi k poglobljeni analizi jezikovnih vidikov SZJ. Študentje se seznanijo s pravili komunikacije v SZJ in aktivno uporabljajo z znanje ZJ v konverzaciji. Uvaja se jih v tolmačenje in pretolmačenje, razlaganje. Sensibilizira se jih za korektno predajanje vsebin, informacij, za težave pri prehajanju med različnimi jeziki in kodi.

NEVROLOGIJA: Metode raziskovanja živčnega sistema. Osnove razvoja. Fiziološke osnove ekscitabilnosti ŽS. Osnove anatomije in fiziologije ČŽS in PŽS. Organizacija motoričnega sistema. Cerebralna lokalizacija in cerebralna dominantnost. Organizacija telesnega čutenja. Osnove nevrološke diagnostike. Nevroanatomija zavesti in kvalitativni ter kvantitativni vidiki motnje zavesti. Organizacija in motnje višjih psihičnih funkcij. Govor in motnje govora. Vidni sistem. Slušni sistem. Vestibularni sistem. Kronične motorične cerebralne motnje zgodnje otroške dobe. Sindrom nepovezanosti. Metabolično pogojeni degenerativni procesi ČŽS. Nevrotransmitterski sistem ČŽS in PŽS. Fiziologija in patofiziologija avtonomnega živčnega sistema. Anatomske in patofiziološke osnove nekaterih najpogostejših bolezni ŽS: motnje zavesti, cerebrovaskularne bolezni, intrakranijski spaciokompresijski procesi, vnetja, bolezni ekstrapiramidalnega ŽS, bolezni neuromišične zveze ter mišičnega sistema, malformacije ČŽS in PŽS. Nevrološki status novorojenčka in dojenčka, malega in predšolskega otroka, šolarja in mladostnika. Normalne različice in prehodni zastoji v nevrološkem razvoju. Odraz in učinki delovanja živčevja v različnih starostnih obdobjih na: gibalni, čutilni in vegetativni sistem, čutnogibalno vzajemnost, višjo možgansko dejavnost, predgovorni in govorni razvoj, komunikacijo. Razvojne motnje in okvare (zgodnja možganska okvara, cerebralna paraliza, postravmatska stanja in psihoorganski sindrom, minimalna nevralna disfunkcija, umska manjrazvitost, epilepsije). Osnovni diagnostični, terapevtski in rehabilitacijski pristopi. Zgodovinski pregled, današnje stanje v Sloveniji in možnosti obravnave otroka z nevrološko prizadetostjo.

PSIHOLOGIJA OSEB S POSEBNIMI POTREBAMI: Na začetku opredelimo predmet proučevanja, metode in cilje psihologije oseb s posebnimi potrebami. Nato orišemo osebnostne karakteristike: duševne pojave (procese, stanja in lastnosti) in vedenje človeka. Ob tem nakažemo tudi vpliv dednosti in okolja na razvoj človekove osebnosti. Za vsako od devetih kategorij oseb s posebnimi potrebami natančno prikažemo omenjene karakteristike osebnosti s posebnim poudarkom na motnjah v razvoju. Pri tem obravnavamo osebe s posebnimi potrebami od rojstva do pozne odraslosti. Na koncu orišemo timsko obravnavo oseb s posebnimi potrebami in osvetlimo pomen etike dela s temi osebami.

PSIHOMOTORIČNI RAZVOJ IN UČENJE: Psihomotorični razvoj: teorija, dejavniki in zakonitosti, faze in stopnje ter ocenjevanje psihomotoričnega razvoja; teorije in modeli povezanosti kognitivnega in psihomotoričnega razvoja; ocenjevanje in programi za spodbujanje senzomotoričnega razvoja; psihomotorične dejavnosti za spodbujanje različnih ravni intelektualnega delovanja ter za spoznavanje in razumevanje teoretičnih pojmov in znanj; čustveno-socialni in psihomotorični razvoj: psihomotorične dejavnosti za spodbujanje pozitivne samopodobe in socialnega razvoja; psihomotorično učenje: dejavniki, zakonitosti in ravni; razvojna dispraksija: opredelitev, komorbidnost, nevrološka osnova, socialno- čustvene implikacije dispraksije, njeno ugotavljanje, ocenjevanje ter postopki in oblike pomoči.

PREPOZNAVANJE IN OCENJEVANJE POSEBNIH POTREB: Ocenjevanje kot kontinuiran, dinamičen, kompleksen proces, modeli in načini preverjanja in ocenjevanja; vloga osebe s posebnimi potrebami, staršev, učiteljev in drugih strokovnih delavcev na šoli in v zunanjih ustanovah v procesu ocenjevanja; vloga specialnega in rehabilitacijskega pedagoga v interdisciplinarnem pristopu k prepoznavanju in ocenjevanju posebnih potreb; ocenjevanje razvojnih motenj in ugotavljanje razvojnega statusa; kriteriji za usmerjanje; perspektiva moči; sinteza in interpretacija ugotovitev, od ocenjevanja k intervencijam.

REHABILITACIJA GLASOVNIH MOTENJ: Metode in postopki v re/habilitaciji glasovnih motenj. Obravnava funkcionalnih glasovnih motenj: disfonije pri otrocih, pri mladostnikih, spremembe glasu v starosti, poklicno povzročene glasovne motnje, cervikalne disfonije, centralno nevrološko povzročene motnje glasu, spazmodične disfonije, motnje petega glasu. Glasovna terapija. Glasovna higiena in nega glasu pri neprofesionalnih in profesionalnih govornicah, pevcih. Obravnava otroka z razcepom ustnice in neba. Prenatalno svetovanje staršem. Govorna rehabilitacija po laringektomiji (ezofagalni govor, umetno grlo, traheoezofagalna proteza). Svetovanje pri nenormalnem grizu. Obravnava motenj požiranja. Tehnike vokalne terapije. Vaje fonacije. Relaksacijske tehnike. Sodelovanje s psihologom. Glas kot orodje in kot orožje. Retorika in tehnike govora. Profesionalna uporaba glasu. Evalvacija rehabilitacijskih postopkov in programov.

JEZIKOSLOVNE ZNANOSTI: Predmet obravnava jezikoslovje ter vede, ki so z njim v sorodu, to je psiholingvistiko in razvojno psiholingvistiko, z namenom, da študentje spoznajo zakonitosti jezikovnega funkcioniranja v otroštvu in v odrasli dobi. Predmet seznanja študente z osnovnimi pojmi jezikoslovja, psiholingvistike ter razvojne psiholingvistike, z modeli in teorijami, glavnimi smermi ter z metodami opazovanja otrokove komunikacije, njene analize ter interpretacije. Del predmeta seznanja študente s pojmi iz sociolingvistike, predstavi modele dvo in večjezičnosti, jezikovno delovanje.

PSIHOPATOLOGIJA IN SPREMLJAJOČE MOTNJE NA PODROČJU VEDENJA IN ČUSTVOVANJA: Predmet opisuje in razlaga duševne motnje v vseh starostnih obdobjih, s posebnim ozirom na motnje, kjer je eden izmed elementov motena komunikacija. Vsebine: Pojavni vidik duševnih motenj pri osebah s komunikacijskimi motnjami. Značilnosti in odkrivanje, odpravljanje in zmanjševanje težav na področju vedenja in čustvovanja oseb s komunikacijskimi motnjami. Motnje pozornosti in hiperkinetični sindrom. Čustvene motnje v otroštvu. Zlorabe v družini. Adolescenca in duševne motnje. Motnje hranjenja. Anksiozne motnje. Depresija. Somatoformne motnje. Disociativno konverzivne motnje. Stresne motnje. Osebnostne motnje. Shizofrenija. Akutne in prehodne psihotične motnje. Stereotipije. Agresivnost, avtoagresivnost. Blodnjava motnja. Organske duševne motnje, duševne motnje po možganskih poškodbah. Duševne motnje v starosti. Odvisnost. Odvisnost od alkohola in prepovedanih drog.

ZAZNAVA GOVORA: Predmet želi predstaviti osnovne pojme akustike, percepcije govora, akustiko prostora. S povezovanjem z vsebinami iz predmeta artikulacijske, akustične in instrumentalne fonetike študentje poglobijo vedenja o povratni slušno – govorni zanki in se seznanijo s povezanostjo med percepcijo in produkcijo. Opremi jih tudi z osnovnimi teorijami poslušanja ter uporabe tehničnih pripomočkov za akustično preoblikovanje slišane govora.

MOTNJE FLUENTNOSTI: Predmet obravnava prepoznavanje, ocenjevanje, obravnavo motenj fluentnosti, zgodovinski razvoj spoznanj o jecljanju, definicije jecljanja, teorije nastanka jecljanja, epidemiologijo jecljanja: število oseb, ki jecljajo, spol, starost, dednost. Obravnava psihodinamske in psihosocialne dejavnike motnje jecljanja, karakteristike govora oseb, ki jecljajo, značilnosti besed, rizične glasove, vrste jecljanja, metode obravnave jecljanja: terapija za kontrolo hitrosti govora, ritma in tempa, servo terapije, vedenjske terapije, metode v predšolski in šolski dobi, metode Zavestna sinteza razvoja, Realitetna terapija, VLAJA, VALMOD, Trening socialnih veščin, EMG biološko povratna zveza, terapija z desenzitizacijo, geštalni pristop. Obravnava preventivo jecljanja Predmet seznanja študente tudi z brbotanjem. Vsebine: Definicije sindroma brbotanja. Etiologija. Stalni in spremenljivi simptomi. Diferencialna diagnostika jecljanja in brbotanja. Obravnava oseb s sindromom brbotanja. Svetovanje oseb, staršem in okolju. Organizacija logopedskega dela. Tehnični pripomočki logopeda.

KRANIOFACIALNE GOVORNE MOTNJE IN MOTNJE PRIMARNIH ORALNIH FUNKCIJ: Predmet obravnava govorne motnje, ki so posledica organskih anomalij ali zakasnelega razvoja v razvojni dobi. Vsebine se nanašajo tako na teoretske osnove, kot tudi na diagnostične postopke ter (re)habilitacijo dihanja, požiranja, govora pri razcepkih ustnic, disfunkcij oralnega in faringalnega predela, na spodbujanje govora pri zakasnelem govorno – jezikovnem razvoju, na obravnavo govorne motnje, na obravnavo izgovornih motenj. Vsebine se dotikajo tako diagnostike kot rehbailitacije, svetovanja in preventive.

KOMUNIKACIJSKI RAZVOJ GLUHIH IN NAGLUŠNIH: Predmet predstavlja komunikacijski, verbalni in neverbalni razvoj gluhih, dejavnike razvoja in značilnosti v posameznih obdobjih povezanih s stopnjo izgube sluha, časom nastanka izgube sluha ter socialnimi pogoji za komunikacijski razvoj. Najprej predstavi sredstva komunikacije ter povezanost s spoznavnim, čustvenim, intelektualnim, motoričnim, senzornim razvojem otrok. Obravnava povezanost sluha in govora ter jezika oz. komunikacije (npr. kretalni jezik) ter možne komunikacijske realizacije glede na stopnjo, obliko izgube sluha, okolje, družino, jezikovno spodbudo. Obravnava kulturološki vidik kretalnega jezika.

OSNOVE SOCIALNE PEDAGOGIKE: Razumevanje otrok z vedenjskimi in čustvenimi težavami ter učno manj uspešnih otrok; etiološko fenomenološke opredelitve populacije ter metode in pristopi v delu z vedenjsko težavnimi in učno manj uspešnimi otroki; preventivno in kurativno socialno pedagoško delo; moderiranje in animiranje; individualno, skupinsko, skupnostno, prostovoljno delo; razumevanje skupinske dinamike, komunikacijske spretnosti in timsko delo.

RAZVOJNE GOVORNO-JEZIKOVNE MOTNJE: Predmet obravnava govorno - jezikovne in jezikovne motnje, ki so lahko posledica zakasnelega razvoja ali specifičnega razvoja govora in jezika v razvojni dobi. Vsebine se nanašajo tako na teoretske osnove, kot tudi na diagnostične postopke ter (re)habilitacijo - spodbujanje govora pri zakasnelem govorno – jezikovnem razvoju, na obravnavo specifične govorne – jezikovne motnje, na obravnavo izgovornih in fonoloških motenj. Predmet se dotika tudi dela v zgodnjem obdobju, ko je primarno posredno delo preko staršev, svetovanje: ponuja razne pristope za komunikacijo z družino, starši, razlaga družinski sistem, ponuja postopke dela, ki so otroku prijazni in pretežno neverbalni.

NEVROLINGVISTIKA IN NEVROPSIHOLOGIJA: Predmet želi študente seznaniti s področjem nevropsihologije in nevrolingvistike, z osnovnimi pojmi, sistemi, vedenji. Poudarja se povezanost med nevrologijo, psihologijo in lingvistiko, med višjo živčno dejavnostjo in jezikovnim ter govornim procesiranjem. Skozi prizmo modelov normalnega nevrološkega delovanja se študentom osvetli moteno govorno, govorno-jezikovno in jezikovno aktivnost tako v recepciji, percepciji kot produkciji, torej razumevanju in izražanju. Predmet je namenjen razumevanju jezikovnega procesiranja v celotni življenjski dobi, predvsem pa vseh govornih, jezikovnih in govorno-jezikovnih motenj.

OPISMENJEVANJE IN PISMENOST: Predmet obravnava porajajočo se pismenost, razvoj branja in pisanja, težave, motnje, pristope za razvoj. Obravnava vsebine: Opredelitev in pojmovanje pismenosti. Razvoj pismenosti. Pismenost in informacijsko-komunikacijska tehnologija. Teoretični modeli učenja branja in pisanja. Različne vrste pismenosti in z njimi povezane vrste temeljnih spretnosti. Različne vrste bralnega gradiva in različne vrste branja. Psihološke značilnosti ustne in pisne rabe jezika. Vpliv okolja na opismenjevanje - družinska pismenost, šolski sistem, družba. Pismenost in učenje: pomen branja in pisanja za učenje in šolski uspeh. Strategije za usvajanje različnih tehnik branja in pisanja. Psihološki vidiki specifičnih motenj pri učenju branja in pisanja. Cilji, metode in didaktični pripomočki pri opismenjevanju. Obdobje porajajoče se pismenosti. Sodobni modeli opismenjevanja, metode začetnega opismenjevanja. Novejše opredelitve branja, razvoj branja, glavne komponente procesa branja, empirične dimenzije branja in definiranje bralnih težav; odkrivanje težav na področju tehnike branja in bralnega razumevanja. Strategije dekodiranja, pristopi za razvijanje fluentnosti branja, za spodbujanje bralnega razumevanja ter motiviranja za branje. Strategije za pomoč pri učenju v srednji šoli. Strategije za izboljšanje organizacijskih spretnosti za racionalno porabo časa in prostora za učenje, pripravljane na preverjanje znanja, uporaba različnih virov za učenje, strategije za učenje z branjem in strategije za aktivno pridobivanje novih besed. Specifične učne težave v povezavi z razvijanjem pismenosti: disgrafija, disortografija, disleksija, dispraksija.

METODE REHABILITACIJE POSLUŠANJA, JEZIKA IN GOVORA: Modul obravnava principe, metode, postopke ocenjevanja in rehabilitacije govora po različnih paradigmah (oralni, akustični, totalni), jezika in poslušanja, ogledovanja pri osebah z motnjo sluha. Uporablja računalniške programe, beleženja in analize govora v konkretnih primerih za sledenje napredka. Deli se na teoretski del in na aplikativni del. Obravnava vsebine: Rehabilitacija prelingvalno, postlingvalno oglušelih in progresivno oglušelih. Re/habilitacija. Metode. Pomembni dejavniki pri rehabilitaciji. Poslušanje in razvoj verbalno-glasovne komunikacije. Govor, izgovor, motnje izgovora oseb z motnjo sluha. Prozodični elementi govora oseb z motnjo sluha. Avditivno in ekstravditivno sprejemanje govora. Razumljivost in razumevanje govora oseb z motnjo sluha. Izbor in dodelitev slušnega aparata. Prostorno-akustični pogoji za izpeljavo avditivnega treninga. Ogledovanje in strategije dela. Menedžment logopedске surdopedagoške obravnave. Avditivni trening. Jezikovna progresija. Vaje na nivoju vokalizacije, kombiniranja glasov, besed, prve besede, sintaktični nivo. Formiranje pojmov in denominacija. Besednjak, stavek in njegovo širjenje. Semantika, pragmatika. Metodični postopki pri začetnem opismenjevanju. Sistematsko učenje logičnega govora, učenje govora ob pisanju in branju. Uporaba glasbenih elementov. Multisenzorni pristop. Vzgoja za komunikacijo in vzgoja za jezik in govor. Enokodna, enojezična in večkodna večjezična rehabilitacija. Rehabilitacija uporabnikov slušnega aparata in uporabnikov polževega vsadka. Zgodnja intervencija. Neverbalno usmerjena re-habilitacija v razvojnem in odraslem obdobju. Dvojezičnost pri gluhih. Načrtovanje dela z gluhih in naglušnim otrokom, osebo. Vodenje dnevnika. Pisanje poročila. Individualno in skupinsko delo. Suportivne dejavnosti (socializacija, računalništvo, komunikacija).

OSNOVNE STRATEGIJE DELA S SLEPIMI IN SLABOVIDNIMI: Definicija, terminologija, incidenca motenj vida; vizualno funkcioniranje v pogojih motenega vida; vpliv motnje na razvoj, individualne razlike; kurikulum: prilagoditve in adaptacija učnega gradiva (didaktično-metodični vidik); materialni pogoji pouka: prilagoditve okolja; pripomočki ter podpora informacijska in komunikacijska tehnologija; specialna znanja na področju dela s slepimi in slabovidnimi osebami; praktične aktivnosti s pomočjo simulacijskih očal.

INDIVIDUALIZIRAN PROGRAM: Temeljne ideje, izvori, dejavniki, področja sodobne individualizirane vzgoje in izobraževanja; individualizacija v okviru veljavnih zakonskih določil; individualizirani program za osebe s PP v vseh življenjskih obdobjih; preverjanje in ocenjevanje dejavnikov v okolju, funkcioniranja ter znanja oseb s posebnimi potrebami, načrtovanje, izvajanje, vrednotenje programa; vloga strokovnjakov različnih profilov in staršev v vseh fazah individualiziranega programa, timsko delo.

DIAGNOSTIKA IN ZNAČILNOSTI OSEB S PPPU: Nevropsihološke osnove, kognitivno-razvojni in psihosocialni vidiki PPPU; interakcijsko pojmovanje učnih težav in celostni pristop k odkrivanju, prepoznavanju, diagnostiki in ocenjevanju; značilnosti oseb s PPPU; sopojavljanje motenj in posebnih potreb; prepoznavanje in ocenjevanje oseb s PPPU – psihološke in socialne metode odkrivanja, prepoznavanja in ocenjevanja različnih podskupin PPPU; problemi in razhajanja pri ocenjevanju posebnih vzgojno-izobraževalnih potreb; sinteza in interpretacija ugotovitev, od ocenjevanja k intervencijam.

GOVOR IN JEZIK OSEB Z MOTNJO V DUŠEVNEM RAZVOJU IN PRI MOTNJAH AVTISTIČNEGA SPEKTRA: Predmet opisuje značilnosti govora in jezika oseb z MAS in motnjo v duševnem razvoju, razlike med skupinami, diagnostične postopke in postopke obravnave. Motnje analizira iz komunikacijskega, jezikovnega in govornega zornega kota, motoričnega in kognitivnega nivoja, percepcije in produkcije govora. Osvetli diferencialno diagnostične probleme in široko paleto pojavnosti motenj ter bistvene razlike med njimi. Študentom ponudi znanja o diagnosticiranju, različnih možnih rehabilitacijskih postopkih, o multidisciplinarnem in timskem delu, o vlogi okolja in družine. Študentom nudi znanja o drugih sindromih, pri katerih so moteni komunikacija, jezik in govor na različnih področjih in nivojih.

STRATEGIJE DELA Z OSEBAMI S PRIMANJKLJAJI NA POSAMEZNIH PODROČJIH UČENJA: Konceptualne osnove specifičnih učnih težav; kontinuum vzgojno-izobraževalnih primanjkljajev in posebnih potreb ter izobraževalnih programov za učence s PPPU; principi, modeli in dobra praksa učinkovitega učenja in poučevanja učencev s PPPU; zgodnja identifikacija in obravnava učencev s PPPU; posebne potrebe učencev z verbalnimi in neverbalnimi PPPU; prepoznavanje ovir in kompenzatornih strategij učinkovitega učenja in poučevanja ter razvoja močnih področij učencev s PPPU pri učenju različnih predmetov; prilagoditve v procesu poučevanja; strateško poučevanje in učenje na različnih področjih; specifični treningi in prilagoditve povezane s posameznimi predmeti; specialno pedagoško svetovanje prilagoditev, pristopov, pripomočkov učiteljem in staršem.

METODE DELA Z GLUHIMI IN NAGLUŠNIMI V ŠOLSLEM IN ODRASLEM OBDOBJU: Modul obravnava metodiko dela z gluhimi in naglušnimi v šolskem obdobju - osnovne in srednje šole ter metodiko dela z mladostniki, surdoandragogiko predvsem z vidikov socialne identifikacije, interesov, besedne in nebesedne komunikacije. Obravnava vsebine: Smotri in specifike posameznih področij v OŠ. Planiranje in časovna razporeditev. Učiteljeva priprava. Planiranje in programiranje dela z gluhim/naglušnim otrokom, razredom; oblikovanje medijev komunikacije; vodenje dnevnika – evalvacija; pisanje poročil. Učni načrt in program za OPP. Načrtovanje dela pri pouku. Prilagojevanje pouka otroku z motnjo sluha. Mobilno delo. Poučevanje jezika. Metodični postopki pri začetnem branju in pisanju. Učni načrti. Metodike poučevanja predmetov: specifike. Programi in metodika dela z upoštevanjem principov / načel in oblik dela. Specifičnosti poučevanja v SŠ. Strategije, pristopi,

material, prilagoditve. Rejništvo. Dom. Surdoandragogika. Področje, predmet in cilji. Značilnosti odraslih gluhih in naglušnih oseb, interesi, oblike dela. Prostočasne dejavnosti. Društva. Kultura. Šport. Ustvarjanje družine. Pomen družine. Zaposlovanje, brezposelnost. Vrednotenje dela. Vpetost v polnočutno okolje. Prisotnost v okolju. Dostop do informacij.

METODE REHABILITACIJE NEVROLOŠKO POGOJENIH KOMUNIKACIJSKIH MOTENJ V RAZVOJNI DOBI: Modul obravnava nevrolško pogojene govorno jezikovne motnje, motnje komunikacije, požiranja in hranjenja, ki so travmatsko, razvojno ali patološko pogojene v razvojni dobi. Nudi znanja o ocenjevanju o diagnosticiranju in obravnavi nevrolško pogojenih motenj. Študente seznanja z različnimi oblikami motenj, ki so nevrolško pogojene in ki zahtevajo različno obravnavo. Študente skuša opremiti z znanjem za analizo težav (motoričnih, govornih, jezikovnih, v razumevanju ali v izražanju) ter za izbor ustreznih postopkov, materialov, pristopov pri različno nevrolško pogojenih govorno – jezikovnih motnjah ter motnjah požiranja, hranjenja. Poudarja vlogo družine, okolja, multidisciplinarnega pristopa.

METODE REHABILITACIJE NEVROLOŠKO POGOJENIH KOMUNIKACIJSKIH MOTENJ V ODRASLI DOBI: Modul obravnava nevrolško pogojene govorno jezikovne motnje, motnje komunikacije, požiranja in hranjenja, ki so travmatsko ali patološko pogojene v odrasli dobi. Nudi znanja o ocenjevanju o diagnosticiranju in obravnavi nevrolško pogojenih motenj. Študente seznanja z različnimi oblikami motenj, ki so nevrolško pogojene in ki zahtevajo različno obravnavo. Študente skuša opremiti z znanjem za analizo težav (motoričnih, govornih, jezikovnih, v razumevanju ali v izražanju) ter za izbor ustreznih postopkov, materialov, pristopov pri različno nevrolško pogojenih govorno – jezikovnih motnjah ter motnjah požiranja, hranjenja. Poudarja vlogo družine, okolja, multidisciplinarnega pristopa.

C - STROKOVNI IZBIRNI PREDMETI

PRAKTIKUM GLASBE V LOGOPEDIJI IN SURDOPEDAGOGIKI: Predmet povezuje logopedsko in surdopedagoška znanja z dejavnostmi, ki vključujejo glasbene elemente kot so ritem, hitrost, melodija itd. ter uporabo različnih klasičnih in izdelanih glasbil ter zvočnih teles. Omenjene dejavnosti so namenjene spodbujanju in preoblikovanju oz. izvabljanju govora, jezika, komunikacije pri osebah z motnjami komunikacije oz. pomoči otrokom s PPPU.

Predmet povezuje logopedsko in surdopedagoška znanja z dejavnostmi, ki vključujejo glasbene elemente kot so ritem, hitrost, melodija itd. ter uporabo različnih klasičnih in izdelanih glasbil ter zvočnih teles. Omenjene dejavnosti so namenjene spodbujanju in preoblikovanju oz. izvabljanju govora, jezika, komunikacije pri osebah z motnjami komunikacije oz. pomoči otrokom s PPPU.

NADOMESTNA IN DOPOLNILNA KOMUNIKACIJA: Predmet obravnava nadomestno in dopolnilno komunikacijo, metode dela, izbor pripomočkov, strategije. Študente seznanja z različnimi alternativnimi načini komunikacije neverbalnega in verbalnega kanala. Vsebina: Osnovna vedenja o nadomestni in dopolnilni komunikaciji. Utemeljenost nadomestne in dopolnilne komunikacije (NDK). Zgodovinski razvoj NDK. Modeli. Taksonomija v NDK. Terminologija v NDK. Mimika in geste. Simboli. Simbolni sistemi in strategije selekcije, prenosov simbolov. Pomožne metode komunikacije. Selekcija simbolov. Uporaba tehnologije v NDK. Timski pristop. Določitev in izbor pripomočkov. Kriteriji za izbor in določitev. Prejemniki komunikatorjev. Vrste komunikatorjev. Analiza predpogojev. Določitev in izbor komunikacijskega okolja. Zapisovanje dialogov. Besedišča.

GIBANJE ZA SPODBUJANJE GOVORNEGA IN JEZIKOVNEGA RAZVOJA: Predmet želi seznaniti študente, da je motorični razvoj tesno povezan z govornim in jezikovnim, tako verbalnim kot neverbalnim. Prostor in čas ter njuna organizacija sta ključnega pomena za učinkovito komunikacijo v vseh oblikah (govor, jezik, branje, pisanje). Predmet ponuja študentom aktivnosti za spodbujanje le-

tega. Ponuja vsebine: Nevrofiziološke osnove gibanja. Praksija. Tipi. Razvoj praksijske. Motnje praksijske. Telesna dispraksija, dispraksija okončin, dispraksija govoril. Dispraksija grafične dejavnosti – disgrafija. Nivoji dispraksijske. Preskusi. Vpliv dispraksijske na razvoj. Značilnosti dispraksijske. Obravnava dispraksijske. Vpliv dispraksijske na šolsko uspešnost, na govor, na večšine vsakdanjega življenja. Prepoznavni znaki. Diferencialna diagnostika. Gibalne aktivnosti za razvoj motorike, še posebej koordinacije in načrtovanja giba. Aktivnosti za spodbujanje spoznavnega razvoja in predpogojev za branje in pisanje.

UČENCI S POMANJKLJIVO POZORNOSTJO IN HIPERAKTIVNOSTJO: Raziskovanje, poimenovanje, definiranje, etiologija, prepoznavanje in ocenjevanje fenomena pomanjkljive pozornosti in nemirnosti (ADHD); značilnosti otrok s pomanjkljivo pozornostjo in nemirnostjo: primarne, sekundarne in sopojavljajoče težave ter vpliv na učenje in poučevanje; pristopi in strategije obravnave ADHD fenomena; (medicinski, psihosocialni, pedagoški, alternativni, večdimenzionalni); načrtovanje individualiziranega programa pomoči v razredu s študijo primera; evalvacija različnih vrst in oblik pomoči, napredka otroka in svojega ravnanja.

STATISTIČNA ANALIZA PODATKOV Z RAČUNALNIKOM: Na začetku spoznamo možnosti strojne in programske opreme pri statistični analizi podatkov. Nato natančno prikažemo postopek statistične analize z računalnikom: pravilen vnos podatkov, ustrezna izbira statistične metode, zaporedje ukazov za statistično analizo v izbranem računalniškem programu (npr. SPSS) in pravilna razlaga računalniškega izpisa rezultatov posamezne statistične analize. Pri tem obravnavamo tiste metode statistične analize, ki jih predhodno spoznamo pri predmetu Metode raziskovanja na področju SRP. Statistične analize izvedemo s podatki, ki so pridobljeni v konkretnih raziskavah.

PLAVALNO OPISMENJEVANE OSEB S POSEBNIMI POTREBAMI: Bio-psiho-socialni pomen plavanja oseb s posebnimi potrebami; Halliwickova metoda učenja plavanja - osnovni program; varnost v vodi, reševanje iz vode; organizacijske posebnosti pri vadbi oseb s posebnimi potrebami.

SOCIALNO-KOMUNIKACIJSKE SPRETNOSTI IN REŠEVANJE VEDENJSKIH TEŽAV: Simptomatika in izvori vedenjskih težav; sistemski dejavniki, ki preprečujejo in vzdržujejo težavno vedenje v otroštvu in mladostništvu; šolska kultura/subkultura in težavno vedenje; temeljni procesi v skupinah in zakonitosti razvoja skupinske dinamike; konfliktne situacije v skupini in strategije ravnanja s težavnimi posamezniki v skupini; starši in težavno vedenje; problem pričakovanj, odgovornosti in kompetenc pri obravnavi vedenjskih težav; komunikacijski vzorci odraslih kot dejavnik nastajanja, vzdrževanja in preprečevanja vedenjskih težav; osnovni principi uspešne komunikacije z otroki in specifične komunikacijske tehnike.

PEDAGOGIKA MARIE MONTESSORI: Teorija celostnega pedagoškega dela v vrtcu in 1. in 2. triletju osnovne šole; prednosti in pomanjkljivosti pedagogike Marie Montessori; teorija otrokovega razvoja, principi, uporaba in pomen pedagogike Marie Montessori; opazovanje otroka, vloga in pomen različnih področij učenja; pripravljeno okolje, učni pripomočki, ki jih je razvila Maria Montessori; možnosti vključitve elementov pedagogike Marie Montessori v vrtec ali pouk v osnovni šoli.

USTVARJANJE Z LUTKAMI: Tehnične in tehnološke lastnosti naravnih in umetnih materialov in načini obdelave; lutkovne tehnike in osnove lutkovne animacije in priprava preprostih prizorov; pomen delovne terapije z lutko, lutka kot komunikacija; individualna in skupinska oblika delovne terapije z lutko.

GLUHOSLEPI: Predmet informira študente o specifičnih problemih funkcioniranja gluhoslepih, metodah dela, možnih podporah; predstavi svetovne, evropske in domače organizacije, ki delajo na tem področju, nudi neposredno izkušnjo z gluhoslepim posameznikom in vzpostavlja kritičen odnos do dela. Ponudi zgodovinski prikaz (razdobja, razvoj terminologije, pomembne osebe). definicije, klasifikacije.

Opisuje komunikacijo (težave v pristopu do informacij; načini komunikacije), gibanje (težave v gibanju; gibanje z vodičem), socializacijo, neodvisno življenje (tehnična podpora, osebni asistent). Seznanjeni študente s pomenom zgodnje intervencije.

OSNOVE NEVERBALNE KOMUNIKACIJE IN ZNAKOVNEGA JEZIKA: Predmet obravnava kodirano in nekodirano neverbalno komunikacijo, tako mimiko in govoro telesa, kot tudi pantomimo, nato kretnjo, kodirano kretnjo, znakovni jezik in slovenski znakovni jezik: pojavljanje, razvoj, besedišče. Študente seznanja z značilnostmi neoralnega jezika. Ponuja osnovna vedenja o neverbalni komunikaciji: Kodirana in nekodirana komunikacija. Neverbalna komunikacija telesa, okončin, obraza. Gesta. Mimika. Pantomima. Komunikacija gluhega in naglušnega ter izbor modalitete komunikacije. Znakovni jezik. Raziskave znakovnega jezika. Branje govora z obraza in z ustnic. Prstna abeceda. Gluha kretnja. Znaki: naravni (kazalni, posnemovalni) in dogovorjeni (opisni, abstraktni, okrajšave). Sporočanje, interpretacija, razumevanje. Težave v skladnosti sprejetega in oddanega sporočila. Vidna diskriminacija znakov. Razumevanje pomena sporočenega. Interpretacija. Konotacija in denotacija. Osnove ZJ. Oblika roke, gib, lokacija, orientacija, obrazna gramatika. Vsebinske enote osnovnega besednjaka, ki so vezane na vsakdanje vsebine. Osnovna skladijska pravila.

SLOVENSKI ZNAKOVNI JEZIK: Študent se pri predmetu nauči osnov slovenskega znakovnega jezika, jezikovnega sistema, razumevanja, izražanja. Ob učenju znakovnega jezika spozna jezikovne elemente in se nauči prevajanja-tolmačenja iz oralnega jezika v znakovni jezik in obratno. Študent spozna tudi teoretske osnove znakovnega jezika in načine opisa le-tega.

OSNOVE AKUSTIKE, GLASOVNA HIGIENA IN KULTURA KOMUNIKACIJE: Komunikacijski akt je splet zavedne in nezavedne verbalne in neverbalne komunikacije, ki se po navadi izrazi preko glasovno-govornega akta. Predmet vsebuje elemente akustike, glasovne higiene in kulture komunikacije in s tem želi študente opremiti z osnovnimi znanji akustike, vpliva akustike na uporabo svojega glasu, z znanji o glasovni higieni, ki se nanašajo tako na zunanje kot na notranje dejavnike ter tudi z vedenji o kulturi komunikacije, tako verbalne kot neverbalne.

MOŽNOSTI UPORABE MEDNARODNE KLASIFIKACIJE FUNKCIONIRANJA: Za ocenjevanje in opazovanje oseb s komunikacijskimi ovirami lahko logoped-surdopedagog uporabi vrsto testov, čeklist, vprašalnikov, vendar le-te še ne dajejo pomembnih informacij o dejanski oviranosti osebe v kontekstu družbe. Za ta namen predmet uvede študenta v opazovanje oseb na štirih ravneh, in sicer ravni strukture, funkcije, dejavnosti ter okolja ter prilagoditev, to je na osnovi mreže Mednarodne klasifikacije funkcioniranja (ICF).

ANALIZA IN TRANSKRIPCIJA GOVORA: Predmet uvede študenta v svet govorjenih zvokov-glasov, ne glede na jezik; nauči ga poslušanja posameznih glasov in tekočega govora, fonetskih znakov, večine zapisa, branja, definicije glasov na osnovi mesta in načina artikulacije ter obratno. Študent spozna računalniške programe za transkripcijo, analizo govora, še posebej uporabne za analizo fonološkega razvoja, slovnične zmožnosti, pripovedovanja ter pragmatike.

ZAPOZNEL FONOLOŠKI RAZVOJ: Predmet študentu ponudi znanje o fonološkem razvoju ter zaostanku, tako v razvoju posameznih glasov kot glasovnih skupin, uvede ga v analizo fonološkega statusa otroka na osnovi mer govora, nauči ga uporabe programa Phon ter razlikovanja med fonetskimi, fonološkimi ter apraksičnimi motnjami govora.

PRED-JEZIKOVNI RAZVOJ, ZGODNJE UČENJE IN REHABILITACIJA: Predmet ponuja znanja o predverbalnem razvoju, predsimbolni fazi, ki je osnova za nadaljnji verbalni simbolni razvoj otroka. Študentu pokaže načine, kako pristopati k otroku preko razvojno in individualno ustreznih dejavnosti in ob tem spodbujati vse funkcije, ki so osnova za nadaljnji razvoj na vseh področjih človeka.

SVETOVALNO DELO S STARŠI: Predmet študentu ponudi znanja in veščine o interakciji s straši, skrbniki otrok, ki imajo zaostanke, odstopanja in motnje v razvoju. Nudi informacije o partnerskem in ustvarjalnem odnosu, odpira vprašanja pozicije moči-nemoči, prepoznavanju potrebe po skrbi, izvedbi akta skrbi v sodelujočem odnosu, kjer se ob otrokovi motnjami lahko odpirajo tudi druge življenjske travme in rane. Predmet poskuša študente opremiti z osnovnimi vedenji in veščinami za uspešno svetovanje in odnos s straši in skrbniki.

D - SPLOŠNI IZBIRNI PREDMETI

OSNOVE AKUSTIKE, GLASOVNA HIGIENA IN KULTURA KOMUNIKACIJE: Predmet seznanja študente s pomenom glasovne higiene, učinkovite in racionalne uporabe glasu v različnih akustičnih kontekstih, različnih komunikacijskih spretnosti in dejavnosti (poslušanje, govorjenje, pisanje, branje), ki so potrebni za uspešno medsebojno sporazumevanje in s kulturo komunikacije. Skušaja razviti občutljivost za prepoznavanje in odnos do različnih govorno – jezikovnih težav, ki se pojavljajo v komunikaciji. Vsebine: Foniranje. Dihanje. Artikulacija. Govor. Higiena glasu, vzgoja dihanja. Rizične skupine uporabnikov glasu. Osnove akustike. Akustični vplivi na uporabo glasu. Vaje. Komunikacijske spretnosti: branje, pisanje, govor, poslušanje. Kultura komunikacije.

MOŽNOSTI UPORABE MKF: Predmet informira študente o Mednarodni klasifikaciji funkcioniranja, njeni terminologiji in metodah dela, uporabi na področju komunikacije, govora, jezika, specialne in rehabilitacijske pedagogike, surdopedagogike in logopedije; predstavi svetovne, evropske in domače organizacije, ki klasifikacijo, uporabljajo MKF, nudi neposredno izkušnjo s klasifikacijo in vzpostavlja kritičen odnos do njene uporabe. Vsebina: Mednarodna razvrstitev delovanja, invalidnosti in zdravja, njen vsebina. Namen razvrstitve. Vsebina klasifikacije MKF: telesne funkcije, telesne zgradbe, dejavnosti in sodelovanje, okoljski dejavniki. Pojemovnik. Vrednotenje. Kritična analiza.

OSNOVE NEVERBALNE KOMUNIKACIJE IN ZNAKOVNEGA JEZIKA: Predmet obravnava kodirano in nekodirano neverbalno komunikacijo, tako mimiko in govorico telesa, kot tudi pantomimo, nato kretnjo, kodirano kretnjo, znakovni jezik in slovenski znakovni jezik: pojavljanje, razvoj, besedišče. Študente seznanja z značilnostmi neoralnega jezika. Ponuja osnovna vedenja o neverbalni komunikaciji: Kodirana in nekodirana komunikacija. Neverbalna komunikacija telesa, okončin, obraza. Gesta. Mimika. Pantomima. Komunikacija gluhega in naglušnega ter izbor modalitete komunikacije. Znakovni jezik. Raziskave znakovnega jezika. Branje govora z obraza in z ustnic. Prstna abeceda. Gluha kretnja. Znaki: naravni (kazalni, posnemovalni) in dogovorjeni (opisni, abstraktni, okrajšave). Sporočanje, interpretacija, razumevanje. Težave v skladnosti sprejetega in oddanega sporočila. Vidna diskriminacija znakov. Razumevanje pomena sporočenega. Interpretacija. Konotacija in denotacija. Osnove ZJ. Oblika roke, gib, lokacija, orientacija, obrazna gramatika. Vsebinske enote osnovnega besednjaka, ki so vezane na vsakdanje vsebine. Osnovna skladijska pravila.

SLOVENSKI ZNAKOVNI JEZIK: Študent se pri predmetu nauči osnov slovenskega znakovnega jezika, jezikovnega sistema, razumevanja, izražanja. Ob učenju znakovnega jezika spozna jezikovne elemente in se nauči prevajanja-tolmačenja iz oralnega jezika v znakovni jezik in obratno. Študent spozna tudi teoretske osnove znakovnega jezika in načine opisa le-tega.

GLUHI IN NAGLUŠNI: Okvara sluha predstavlja oviro pri sprejemanju govornega jezika. Stopnja okvare vpliva na razvoj jezika in načine vključevanja v vzgojo, izobraževanje, družbo, delovno okolje. Predmet ponuja osnovna znanja o okvari sluha, težavah, ki izhajajo iz okvare, načinu pomoči, prilagoditvah, razlikah v kulturi in jeziku skupnosti Gluhih. Ponuja v razmislek o večmodalnem jeziku, potrebi po tolmačenju, asistenci pri komunikaciji in občutljivosti za osebe, ki komunicirajo v drugi modaliteti.

GOVORNE JEZIKOVNE MOTNJE TER KOMUNIKACIJSKE OVIRE: Predmet uvede študenta v osnove jezikovnega sistema, opiše govorne, jezikovne ter komunikacijske ovire, motnje, težave, njihov vpliv na izobraževanje, zaposlovanje, vključevanje v družbo. Študentu ponudi osnovne strategije za pomoč ali podpor osebam z govornimi, jezikovnimi in komunikacijskimi ovirami, možnost prilagoditev na vseh ravneh človekovega funkcioniranja.

DELO Z VEČJEZIČNIMI OSEBAMI S POSEBNIMI POTREBAMI: Večjezičnost je pogosta, še posebej zaradi manjšin, mobilnosti ljudi. Predmet ponuja vsebine o večjezičnosti, jezikovnem razvoju večjezičnih oseb, implikacij za komunikacijo, učenje in terapijo. Študentu ponudi osnovne strategije dela, pred tem pa se študent spozna z najsodobnejšimi izsledki raziskav, ki govorijo o prednosti večjezičnih oseb na področjih učenja, vedenja, razvoja.

FONOLOŠKI RAZVOJ OTROK IN ZAPOZNEL FONOLOŠKI RAZVOJ: Predmet študentu ponudi znanje o fonološkem razvoju ter zaostanku, tako v razvoju posameznih glasov kot glasovnih skupin, uvede ga v analizo fonološkega statusa otroka na osnovi mer govora, nauči ga uporabe programa Phon ter razlikovanja med fonetskimi, fonološkimi ter apraksičnimi motnjami govora. Študenta vpelje v analizo govora.

UČENCI S KOMUNIKACIJSKIMI OVIRAMI V ŠOLI: METODA DELA: Predmet uvede študenta v osnove jezikovnega sistema, opiše govorne, jezikovne ter komunikacijske ovire, motnje, težave, njihov vpliv na izobraževanje, zaposlovanje, vključevanje v družbo. Študentu ponudi osnovne strategije za pomoč ali podpor učencem z govornimi, jezikovnimi in komunikacijskimi ovirami, možnosti prilagoditev na vseh ravneh človekovega funkcioniranja. Še posebej poudari težave, ki imajo pomemben vpliv na šolsko uspešnost, to so spomin, pozornost, slušno procesiranje, sposobnost prepoznavanja in razlikovanja jezikovnih elementov, razumevanja, izražanja in govornjeni ali psini obliki.

ZNAKOVNI JEZIK – KULTURA GLUHIH IN IDENTITETA GLUHIH: Okvara sluha predstavlja oviro pri razvoju oralnega jezika. Vsak jezik je tesno povezan s kulturo oseb, ki skrbijo za določen jezik, saj sta jezik in kultura tesno prepletena. Skupnost Gluhih, mišljena kot jezikovna skupnost/narod, je zaradi uporabe znakovnega jezika, ki je osnovan na motoriki in vidni zaznavi, ustvarila njej lastno kulturo. Predmet želi uvesti študenta v kulturološko paradigmo razumevanja kulture in identitete Gluhih/Gluhih.

E – PRAKSA

PRAKSA 1: Povezanost s predmeti: Teorije rehabilitacije v logopediji in surdopedagogiki, Razvoj komunikacije, govora in jezika. Avdiologija in elektroakustika, Metode dela z gluhi in naglušnimi v zgodnjem otroštvu, Struktura in uporaba znakovnega jezika. Namen prakse: Je spoznavanje logopedskega in surdopedagoškega dela v vzgojno izobraževalnih ustanovah ter v nekaterih zdravstvenih ustanovah, spoznavanje celotnega postopka vodenja dokumentacije tako na področju individualnega dela kot dela v skupini, opazovanje dela z otroki z govorno – jezikovnimi motnjami od predšolske dobe naprej, z gluhi in naglušnimi od predšolske dobe naprej, spremljanje življenja ustanove. Med prakso spozna tudi specialno pedagoško delo ter njegova področja dela, se seznaniti z

delom svetovalne službe in njenih strokovnih profilov ter ugotovi stične točke med posameznimi strokovnimi delavci. Praksa je opazovalne narave z vključevanjem v delo pod vodstvom mentorja pri manj zahtevnih nalogah (pomoč v skupini, asistiranje pri individualni obravnavi, izdelava didaktičnega materiala, ipd...).

PRAKSA 2: Povezanost s predmeti: Anatomija, fiziologija, patologija glasu in govora, Rehabilitacija glasovnih motenj, Anatomija in fiziologija človeka, Logopedska diagnostika, Artikulacijska, akustična in instrumentalna fonetika, Jezikoslovne znanosti, Prepoznavanje in ocenjevanje posebnih potreb, Avdiologija in elektroakustika, Metode dela z gluhi in naglušnimi v zgodnjem otroštvu. Namen: Je spoznati diagnostiko logopedskega dela in se seznaniti z različnimi diagnostičnimi testi in postopki, ki jih uporabljajo logopedi pri svojem delu, je spoznavanje logopedskega dela v klinikah ali centrih: foniatrična klinika, kjer se študent seznanja z delom zdravnika foniatra in kliničnim delom logopeda. Namen je spoznati delo surdopedagoga na klinikah: avdiološka klinika in se seznaniti z različnimi diagnostičnimi testi in postopki, ki jih uporablja surdopedagog pri svojem delu (nameščanje slušnih aparatov, umerjanje, nastavitve, svetovanje, vaje poslušanja,...). Študent tako spozna delo zdravnika otorinolaringologa in surdopedagoga.

Študent tako spozna način dela v zdravstvenih ustanovah in se seznanja s celotnim postopkom logopedskega in surdopedagoškega dela, kjer gre za integracijo praktičnega dela in akademskih znanj. V času prakse spoznavajo tako klinično kot neklinično opazovanje komunikacije, posebne logopedske, surdopedagoške metode in njihovo uporabo: testi, skale, instrumenti za merjenje in ocenjevanje različnih parametrov patologije glasu, govora, jezika, sluha, branja, pisanja ter raznih motenj verbalno-glasovne komunikacije: motenj generatorja, fonatorja, resonatorja, artikulatorja, oblikovalca jezika.

PRAKSA 3: Povezanost s predmeti: Avdiologija in elektroakustika, Metode dela z gluhi in naglušnimi v zgodnjem otroštvu, Struktura in uporaba znakovnega jezika, Komunikacijski razvoj gluhih in naglušnih, Metode dela z gluhi in naglušnimi v šolskem in odraslem obdobju, Opismenjevanje in pismenost. Namen: Študent spozna delo surdopedagoga v predšolskem oddelku in pri poučevanju na razredni in predmetni stopnji v OŠ, SŠ. Študent spozna prilagoditve in metode za gluhe in naglušne, samostojno načrtuje delo in poučuje.

PRAKSA 4: Povezanost s predmeti: Logopedska diagnostika, Jezikoslovne znanosti, Artikulacijska, akustična in instrumentalna fonetika, Prepoznavanje in ocenjevanje posebnih potreb, Motnje fluentnosti, Kraniofacialne govorne motnje in motnje primarnih oralnih funkcij, Razvojne komunikacijske motnje. Namen: namen prakse je spoznati delo pri rehabilitaciji govora in jezika pri osebah z motnjo sluha, tako pri ambulantnem delu kot mobilnem; namen je tudi spoznati diagnostiko logopedskega dela in se seznaniti z različnimi diagnostičnimi testi in postopki, ki jih uporabljajo logopedi pri svojem delu.

PRAKSA 5: Povezanost s predmeti: Zaznavna fonetika, Metode rehabilitacije poslušanja, govora in jezika, Individualiziran program, Diagnostika in značilnosti oseb s SUT in PPPU, Strategije dela z osebami s SUT in PPPU. Namen: Praksa je namenjena spoznavanju SUT in učnih težav na posameznih področjih učenja, ki so tesno v zvezi z jezikovnimi sistemom (disleksija, disortografija, dispraksija, disgrafija, diskalkulija...) v šolskem obdobju, logopedski obravnavi primanjkljajev na posameznih področjih učenja, spoznavanju individualnega surdopedagoškega dela z gluhi in naglušnimi (od predšolskega obdobja do odraslega obdobja), spoznavanju dela na terenu – mobilne službe, spoznavanju problematike tolmačenja in dela tolmača, spoznavanju društvene in družbene organiziranosti gluhih in naglušnih. Namen prakse je spoznati individualno in mobilno delo surdopedagoga v vseh starostnih obdobjih

PRAKSA 6: Povezanost s predmeti: Nevrološko pogojene komunikacijske, govorne in jezikovne motnje, Govor in jezik oseb z motnjami v duševnem razvoju, CP, z motnjami avtističnega spektra:
Namen: Praksa je namenjena spoznavanju govorno – jezikovnih motenj pri duševni motnji in drugih sindromih znižanih intelektualnih sposobnosti, govorno – jezikovnih motenj pri MAS, nevrološko pogojenih motenj v odrasli, mladostniški in otroški dobi, njihove obravnave.

F – PROJEKTNO DELO

PROJEKTNO DELO: Znanost in metode znanstveno-raziskovalnega dela; konceptualne ravni v raziskovanju. Primerjava kvalitativnega in kvantitativnega raziskovanja. Faze raziskovalnega procesa. Merske karakteristike. Kritični vidik kvalitativnega in kvantitativnega raziskovanja. Nekaj izbranih metod obdelave kvalitativnih in kvantitativnih podatkov. Predstavljanje rezultatov raziskovalnega dela. Vsebine so različne (vsakoletni predlog oddelka, individualna izbira) po dogovoru študentov in mentorjev.